



# Institutul Social Democrat „Ovidiu Șincai”

București, str. Atena nr. 11, sector 1

Tel. 230. 24.34, 230.24.74, 231.55.22, fax: 231.55.23, site: [www.fisd.ro](http://www.fisd.ro), e-mail: [isd@rdsmail.ro](mailto:isd@rdsmail.ro)

---

## RAPORT

### Conferința Internațională „*EXTINDERE UE- UN VIITOR COMUN PENTRU TOȚI*” Situația României și Bulgariei Problema romilor – o problemă europeană

În perioada 10-12 octombrie 2003, Institutul Social-Democrat „Ovidiu Șincai”, împreună cu Partidul Social-Democrat, Forumul European pentru Democrație și Solidaritate și Programul Willy Brandt al Partidului Socialiștilor Europeni au organizat seminarul „*EXTINDERE UE - UN VIITOR COMUN PENTRU TOȚI*”- **Situația României și Bulgariei, Problema romilor - o problemă europeană** la Palatul Parlamentului, în Sala “Ovidiu Șincai”.

Vineri, 10 octombrie, conferința internațională a fost deschisă de către **Adrian Severin, director coordonator al ISD**. Referindu-se la transformările Uniunii Europene, acesta a precizat că nu este vorba despre extindere, ci despre unificare. Refondarea UE implică crearea unei Europe politice, prin fixarea unor termene realiste care să poată fi atinse printr-un efort comun. De aceea, problema romilor devine o problemă europeană, adresată în spirit european. Integrarea europeană presupune, de fapt, gestionarea diferențelor și nu izolarea lor.

**Serghei Stanișev, președintele Consiliului Suprem al Partidului Socialist Bulgar**, a subliniat necesitatea ca partidele social-democrate să se apropie de problema romă, atât prin integrarea lor în cadrul comunității majoritare, cât și prin promovarea lor în cadrul structurilor politice. Cerințele europene exercită o presiune asupra elitelor politice de a face demersuri pentru includerea problematicii rome pe agenda politică a guvernelor. Rezolvarea acestei probleme se referă la cel puțin două etape, și anume: 1. Dorința elitelor politice de la nivel național și de la nivel local; 2. Depășirea acestei probleme (care implică șomajul, creșterea infrafracționalității, educarea populației rome). Primele demersuri făcute de către Partidul Socialist Bulgar au fost susținerea unor proiecte referitoare la educarea copiilor din familiile rome foarte sărace, în valoare de 5 milioane euro, precum și implementarea infrastructurii serviciilor publice, cu aportul ONG-urilor și al altor partide politice.

**Gary Titley, vicepreședinte PES, responsabil pentru extindere UE**, a subliniat importanța existenței unei legislații riguroase în domeniul problematicei rome, cu referire la politica de ocupare a forței de muncă, promovarea principiilor nediscriminării și a respectării Drepturilor Omului. Date fiind similaritățile dintre România și Bulgaria referitoare la politicile de implementare în vederea îmbunătățirii situației rome, **responsabilul pentru extindere UE** a recomandat ca cele două țări să colaboreze constructiv pentru rezolvarea acestei probleme a integrării romilor.

**Mircea Geoană, vicepreședinte PSD și Ministrul Afacerilor Externe**, a afirmat că miza reală a României nu este doar integrarea României în structurile UE, ci modul în care România se prezintă în fața Europei, ceea ce implică competitivitate, coeziune socială, rigurozitate în gestionarea problemelor de administrație locală și în final, șansa pe care guvernul i-o poate oferi cetățenilor care l-au ales. Anul 2007 nu trebuie să fie doar reflectarea unui calcul financiar, ci ultima etapă dintr-un proces la finalul căruia România să reușească să facă trecerea la moneda unică europeană. Afirmatia că problema romă este o problemă europeană nu este o încercare de a pasa Europei această problematică spre rezolvarea ei, ci implică depășirea unui model de discriminare. Cu toate acestea, problematica romă va trebui promovată la nivelul forurilor europene superioare, pentru că ea necesită o abordare sistemică, pan-europeană, fără de care ar fi imposibilă soluționarea ei. Abordarea problemei rome din perspectivă social-democrată vine ca o completare a ceea ce face dreapta (combaterea infraționalității și a imigrației ilegale, includerea unei dimensiuni de ordine și disciplină), și anume, **introducerea unei dimensiuni sociale coerente și consistente**.

**Hildegard Puwak, vicepreședinte PSD și Ministrul Integrării Europene** s-a referit la prevederile noii Constituții, și anume solidaritate, dezvoltare regională, egalitatea de șanse în promovarea pentru funcții publice. Este vorba nu numai despre o Europă politică, ci și o Europă socială care să militeze pentru o politică nediscriminatorie, pentru investiții în resurse umane, în care criteriul să fie cel meritocratic.

**Adrian Năstase, președintele PSD și primul-ministru al României**, a subliniat că UE este într-o fază de tranziție, de la un format economic la unul accentuat politic. Relația României cu Bulgaria este determinată de valoarea geostrategică pe care cele două țări o pot avea, incluzând ideea coordonării și a politicii de competiție. Reglementarea situației romilor implică construirea unei strategii de 10 ani și anume: promovarea unor consilieri de etnie romă, pentru primăriile din localitățile respective, școlarizarea copiilor din familiile rome, asigurarea unor locuințe sociale și a unor locuri de muncă. Această strategie va fi mai ușor de pus în practică având în vedere că Partida Romilor Social-Democrată s-a dovedit a fi un partener politic important în promovarea problemelor comunității.

**Șerban Mihăilescu, vicepreședinte PSD și Ministru Coordonator al Secretariatului General al Guvernului**, a prezentat succint strategia guvernamentală de îmbunătățire a situației romilor și rezultatele implementării sale de până acum, și anume: acordarea a 400 de locuri pentru romi, în cadrul învățământului de stat, acordarea buletinelor de identitate, acordarea unor locuințe sociale, promovarea la nivelul autorităților locale a unor reprezentanți de etnie romă, în funcții de consilieri, majoritatea cu studii superioare și neangajați politic.

**Mădălin Voicu, Președinte Onorific al Partidei Romilor și deputat PSD**, a subliniat la rândul său necesitatea promovării în funcții politice a unor reprezentanți de etnie romă din cadrul elitei acestei comunități.

**Gunnar Stenarv, reprezentant al Partidului Social-Democrat Suedez**, a vorbit despre pericolul adoptării unor copii de etnie romă fără consimțământul familiilor, evacuarea forțată a locuințelor, pericolul segregării sociale prin promovarea unui sistem de educație separată pentru copiii romi de restul comunității. Faptul că există partide ale reprezentanților de etnie romă este un indiciu al deficienței unui sistem politic în care principalele partide politice nu au inclus în rândul său membrii de etnie romă, dar au și omis din agenda lor politică problematica romă.

A doua secțiune de comunicări a fost precedată de vizita participanților la: Centrul de Plasament „Sf. Ana”, Fundația Căminul Phillip și Fundația Internațională Umanitară „Speranța Omenirii” (prelungirea Ferentari, sector 5, București), Centrul de Informare și Consiliere Socială pentru Romi din comuna Ștefăneștii de Jos, județul Ilfov.

#### ***I. Reprezentare politică și culturală a minorității romă***

**Mădălin Voicu, Președinte Onorific al Partidei Romilor și deputat PSD**, a subliniat la rândul său necesitatea promovării în funcții politice a unor reprezentanți de etnie romă din cadrul elitei acestei comunități. Întrucât minoritatea romă nu a fost prezentă la adoptarea unor decizii politice în ceea ce o privește, este necesară prezența reprezentanților romi în cadrul administrației locale și centrale, în vederea instituționalizării problemei rome.

**Gunnar Stenarv, reprezentant al Partidului Social-Democrat Suedez**, a vorbit despre pericolul adoptării unor copii de etnie romă, fără consimțământul familiilor, evacuarea forțată a locuințelor, pericolul segregării sociale, prin promovarea unui sistem de educație separată pentru copiii romi de restul comunității. Faptul că există partide ale reprezentanților de etnie romă este un indiciu al deficienței unui sistem politic în care principalele partide politice nu au inclus în rândul său membrii de etnie romă, dar au și omis din agenda lor politică problematica romă.

**Andrzej Mirga, președinte al Grupului de experți pentru problemele romilor în Consiliu European**, a subliniat necesitatea restricționării mesajelor, a atitudinilor și a reacțiilor de discriminare la adresa comunității rome.

**Sonja Lokar, președinta Gender Network pentru Europa de Sud-Est**, a propus organizarea unei echipe care să negocieze pe problemele etniei rome.

La rândul său, **Adrian Severin, director coordonator al ISD**, a subliniat faptul că existența unor partide etnice este un indiciu de deficiență a sistemului de partide care au neglijat în programele lor propunerea unor soluții pentru îmbunătățirea situației romilor. Cu toate acestea, nici din rândul romilor foarte bogați nu a venit sprijin, nici financiar și nici de altă natură pentru ajutorarea familiilor foarte sărace.

**Șerban Mihăilescu, vicepreședinte PSD și Ministru Coordonator al Secretariatului General al Guvernului**, a propus, la rândul său, integrarea minorității rome pe baza solidarității sociale.

**Adrian Severin, director coordonator al ISD**, a vorbit despre o Europă a minorităților, care să promoveze programe prin care să fie implementate valorile, întrucât minoritatea romă este o minoritatea culturală, cu anumite particularități, de aceea trebuie tratată specific și special.

## **II. Condiția socială a romilor**

**Dan Jurcan, directorul Agenției pentru Strategii Guvernamentale**, a vorbit despre necesitatea instituționalizării problematicii rome, prin crearea unui mecanism de susținere financiară, cu obiective cuantificabile, prin trecerea de la o politică de asistență la una de implementare a unei strategii coerente.

**Florin Fleican, profesor de limba romi la Școala Generală nr.136**, a discutat despre importanța existenței unor profesori de etnie romă care să predea limba romani și să înțeleagă tradițiile și obiceiurile comunității.

**Livia Plaks, director executiv, Project on Ethnic Relations**, a propus promovarea colaborării permanente dintre partidul de guvernământ și elitele de etnie romă în procesul de luare a deciziilor, precum și sprijinirea lor pentru a accede în structurile guvernamentale. Existența unei echipe internaționale de prevenire a violenței și a discriminării a avut o importanță deosebită în procesul de prevenire a conflictelor interetnice în cadrul țărilor post-comuniste. Mai mult, instituții sau organizații non-guvernamentale, ca Banca Mondială sau Fundația pentru o Societate Deschisă au promovat și au sprijinit proiecte cu finanțare internațională, pentru îmbunătățirea situației romilor din Europa Centrală și de Sud-Est.

**Andrzej Mirga, președinte al Grupului de experți pentru problemele romilor în Consiliu European**, a discutat despre succesul implementării unor astfel de proiecte, precum și despre evaluarea rezultatelor obținute în urma implementării. De asemenea, rolul *Project on Ethnic Relations* a fost și este de a încuraja politica guvernamentală de a elabora și de a implementa în continuare proiecte prin care minoritatea romă să fie recunoscută ca având aceleași drepturi cu toate celelalte minorități.

**Dr. Hanna Dobronașteanu, consilier al Ministrului Sănătății**, a discutat despre limitarea accesului romilor la politicile și serviciile de sănătate, identificând ca principale probleme lipsa igienei și a educației sanitare. În urma încheierii de către Ministerul Sănătății a unui protocol cu Partida Romilor Social-Democrată au fost 25.000 de beneficiari direcți ai serviciilor sanitare, de etnie romă.

**Elke Sabiel, reprezentanta Fundației Friedrich Ebert**, a vorbit despre angajarea romilor în politica locală și despre promovarea unor proiecte de susținere a activității acestora.

**Alexandru Mircea, secretar de stat în Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, președintele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă** a dezbătut două probleme:

1. starea socială a romilor
2. stigmatizarea romilor prin presă

**Elena Băboi, reprezentant al Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei** a vorbit despre implementarea unor strategii de nediscriminare și de reconversie profesională a romilor. **Reprezentanta Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei** a amintit despre organizarea în luna mai a acestui an a unei burse de ocupare a

forței de muncă pentru populația de etnie romă în urma căreia din 3500 de persoane rome selectate, 1500 au fost angajate. De asemenea, au fost organizate cursuri de calificare, de care au beneficiat 200 de persoane de etnie romă

**Cristian Jura, președintele Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării**, a discutat despre egalitatea de șanse și sancționarea presei în legătură cu publicarea unor mesaje și anunțuri discriminatorii.

**Cor de Vos, primarul olandez al orașului Nieuwegein**, a discutat necesitatea existenței unor acorduri concrete între guvernele naționale și autoritățile locale pentru că problema romă trece din plan global, la nivel național și apoi la nivel local.

**Adrian Severin** a subliniat necesitatea transformării problematicii rome dintr-un obiect guvernamental, într-un subiect, care să impună o anumită viziune și manieră de abordare.

### *III. Social-democrația europeană și romii – propuneri pentru viitor*

**Sonja Lokar, Președinte Gender Network pentru Europa de Sud-Est** a discutat despre capacitatea femeilor de etnie romă de a-și depăși condiția și de a lupta pentru apărarea drepturilor lor.

**Chris Creegan, reprezentant al Partidului Laburist din Marea Britanie**, a discutat despre maniera în care comunitatea romă a reușit să-și rezolve problemele prin intermediul Partidului Laburist. În acest caz, esențial a fost parteneriatul de cooperare și procesul de dialog permanent prin intermediul cărora comunitatea romă a reușit să-și formuleze doleanțele și să le transforme în politici la nivel local.

**Deniza Slateva, Partidul Socialist Bulgar**, a vorbit despre necesitatea participării comunității rome în politică, prin promovarea unor elite care să propună programe de implementare.

**Constantin Tănase, reprezentant al Partidului Social-Democrat din Moldova** a propus ca soluție, discriminarea pozitivă la nivelul comunității rome.

**Nadya Radeva, Social Democrații Bulgari**, a susținut rolul ONG-urilor, al cluburilor în politica de discriminare a comunității rome, a traficului de femei, în spiritul protejării Drepturilor Omului.

**Gunnar Stenarv, reprezentant al Partidului Social-Democrat Suedez** a vorbit despre combaterea politicii de exploatare a romilor, a forțării acestora de a presta muncă prin susținerea unor procese juridice în care să câștige romii.

**Tatyana Laryushin, reprezentanta Partidului Democrat din Moldova** a subliniat necesitatea existenței unui dialog comun între guvern și comunitatea romă.

**Florin Abraham, director al Departamentului de Analiză și Prognoză al ISD**, a discutat despre renunțarea la discursul victimizant și izolaționist, în favoarea unei politici pro-integrare.

**Cor de Vos, primarul olandez al orașului Nieuwegein** a subliniat faptul că termenul-cheie în abordarea acestei problematici este cooperarea în susținerea printr-un efort comun la nivel european.

#### **Concluzii:**

**Adrian Severin, director coordonator al ISD**, a vorbit despre combaterea prejudecăților culturale, o politică de igienizare a comunității rome, prin ridicarea condițiilor de viață. **Directorul coordonator al ISD** a recomandat includerea în agenda

politică a ridicării plafonului minimal al cheltuielilor zilnice la 3 euro pe persoană și renunțarea la un mesaj populist prin susținerea unor programe concrete de cooperare la nivel european. De asemenea, este necesar să se stabilească precis țintele și succesiunea priorităților; este necesar să se stabilească limite de timp pentru a ne disciplina eforturile. Este nevoie să se evalueze rezultatele, să se monitorizeze programele care există pentru a câștiga în eficiență și rigoare, prin identificarea pașilor necesari pe care îi avem de parcurs.

**Jan Marinus Wiersma, vicepreședinte PES,** a recomandat o abordare graduală printr-o transpunere a strategiei în plan concret, cu rezultate clare, în care să transpară valorile social-democrate, în primul rând, justiția socială și dreptatea socială.

Principalele concluzii, inspirate de dezbaterile conferinței, au fost:

1. desemnarea unor consilieri locali de etnie romă care să contribuie la implementarea strategiilor la nivel local;
2. introducerea problemei rome pe agenda principalelor partide politice, cu preponderență pe agenda partidelor social-democrate;
3. introducerea problematicii rome pe agenda principalelor foruri de la nivel european: PES, Parlamentul European, Consiliul Europei.